Represaliat: Josep Egea Trujillo

PARAULES CLAU:

> Exili, Le Vernet d'Ariège, Septfonds, camps de concentració, CTE 103, Mauthausen, Gusen, Stalag XIII-A (Hohenfels) i Stalag VII-A (Moosburg), Emili Egea Trujillo, Joana Egea Trujillo, Manel Egea Trujillo, Joan Guasch Egea, Llibertat Guasch Egea, CNT, columna Baix Llobregat, Hotel Lutetia.

LLORDELLA, Joana; MAMPEL, Blanca, *Biografia de Josep Egea Trujillo del projecte Memorial Democràtic del Baix Llobregat* [en línia], Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat (2022), http://www.memorialbaixllobregat.cat/testimonis-i-biografies/repressio-franquista/biografia [data de la consulta]

Josep Egea Trujillo va néixer el 27 de febrer de l'any 1914[1] a Mostagànem, ciutat portuària situada al nord-oest d'Algèria. Havia arribat a Esparreguera l'any 1922[2].
Aquest any vivia amb la seva família al c/ Sant Francesc, núm. 33, a la barriada de la colònia Sedó d'Esparreguera.

Josep Egea Trujillo. Font: Gwenaelle Egea Salvato.

L'any 1922 el nucli familiar del Josep eren els pares i tres germans més, l'Emili, nascut l'any 1908 a Tíjola (Almeria), que era jornaler de l'empresa Sedó, com el pare; la Joana, nascuda l'any 1909 a la mateixa població, com el Manel, nascut el 20 d'agost de 1922[3].

L'any 1936, el Josep vivia amb la seva família al carrer Ferran Puig, 89, 2n, d'Esparreguera i treballava a la fàbrica Sedó com a obrer fabril; el pare, Pere Egea Moreno[4] –que treballà a la filatura de Manufactures Sedó des del 3 de febrer de 1930 fins a l'1 de febrer de 1934–, la seva mare, Maria Trujillo Salmerón[5] –que treballà a la preparació des del dia 12 de desembre de 1927 fins

[1] Al padró, AMES, consta el 10-01-1914 i, a la fitxa de deportat, 17-02-1914. Al padró de 1940, consta nascut a Oran, Argèlia, absent. Al llarg d'aquest biografia podran veure que no sempre coincideixen les dates de naixement però hem de suposar que és conseqüència de les circumstàncies.
[2] Al padró de 1922 ja hi apareix la seva família i consta com a nascut a Tíjola (cosa no gens estranya donada la proximitat i les migracions temporals al nord d'Àfrica, de fet, en aquest padró tots els fills figuren nascuts en aquesta població d'Almeria).
[3] Al padró de 1940 hi posa nascut a Esparreguera l'any 1924.
[4] Nascut l'any 1886 —al padró de 1940, hi posa 1888— a Cantoria (Almeria), que no podia treballar perquè era impedit.
[5] Nascuda a Lúcar, Almeria, l'any 1891. Era obrera fabril a S.A. Sedó en cta., i era analfabeta. El seu germà Francesc també treballà a Manufactures Sedó, concretament a la preparació, del 1930 fins al 1937.

al 30 de novembre de 1938– i el seu germà Manel[6]. Aquest any, l'Emili Egea Trujillo treballava a l'empresa Indústria Olesana S.A., d'Olesa de Montserrat, estava casat amb Maria Pilar Rius Foix, d'Olesa de Montserrat, amb qui tenia dos fills, l'Adoració i el Josep, ambdós nascuts a Esparreguera. Aquesta part de la família vivia a la Plaça de Sant Magí, núm.3 d'Esparreguera[7].

Al padró de 1940, el Josep figura com absent i la família viu al c/ Montserrat, núm. 90; aquest any, el seu germà Emili també figura com absent perquè es trobava exiliat a França, però la seva esposa i fills vivien al carrer Bruc, núm. 6, 2n pis.

A l'OFPRA (Oficina Francesa de Protecció dels Refugiats i Apàtrides) hem localitzat la fitxa del Josep[8], amb el núm. OCRE[9]: 23949, hi consta com a treballador tèxtil, de la CNT, que va entrar a França el 1939– segons la nostra informant[10], l'11 de febrer de 1939–, casat, i la seva última adreça coneguda en el moment d'omplir el document era: 34, Jean Jourès, PANTIN (Seine). Com es pot veure més avall, va aconseguir la naturalització francesa. Hi ha una errada en el segon cognom però està corregit en el revers. El Josep va aconseguir la naturalització francesa.

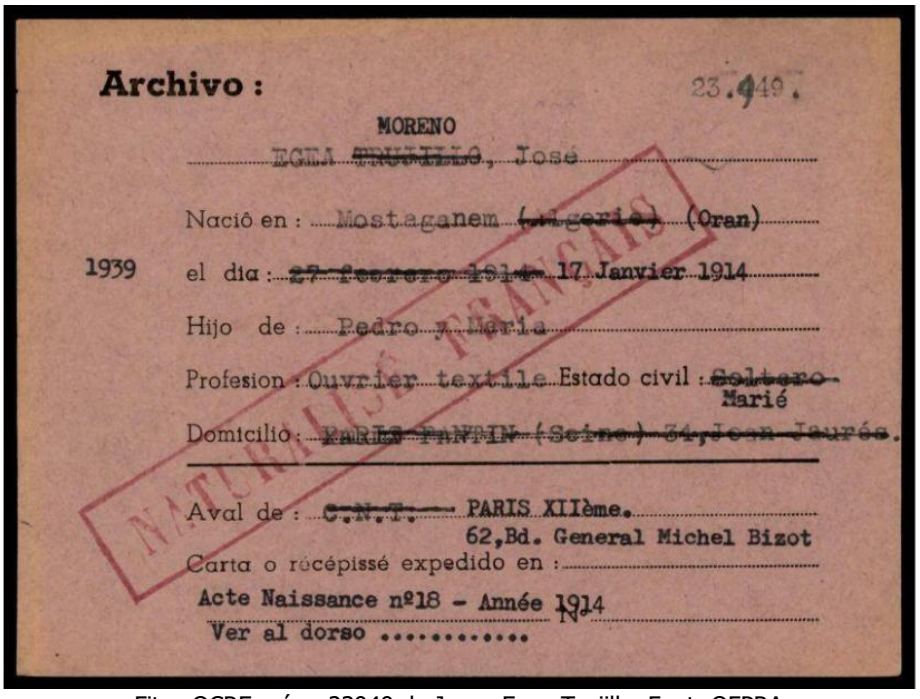
Archivo : 23.949.

MORENO

EGEA ~~TRUJILLO~~, José

Nació en : Mostaganem ~~(Argelia)~~ (Oran)

1939 el dia : ~~27 Febrero 1914~~ 17 Janvier 1914

Hijo de : Pedro y María

Profesion : Ouvrier textile Estado civil : ~~Soltero~~ Marié

Domicilio : ~~PARIS PANTIN (Seine) 34,Jean Jaurès~~.

Aval de : ~~C.N.T.~~ PARIS XIIème. 62,Bd. General Michel Bizot

Carta o récépissé expedido en :

Acte Naissance nº18 - Année 1914

Ver al dorso .....

NATIONALITÉ FRANÇAISE

Fitxa OCRE, núm. 23949 de Josep Egea Trujillo. Font: OFPRA

[6] Aquest treballà a l'empresa S.A. Sedó en cta., a la preparació, de 1936 fins al 1938.

[7] En finalitzar la guerra, la Comissió gestora inclou tota la família, que aleshores vivien a la Plaça Sant Magí núm. 3 d'Esparreguera, en una llista de persones que es troben a l'estranger.

[8] https://archives.ofpra.gouv.fr/archive/resultats/simple/n:19?RECH_S=egea+trujillo&type=simple. Data de l'última consulta [10-09-2026].

[9] Oficina Central per als Refugiats Espanyols. Qualsevol persona d'origen espanyol que es va dirigir a l'Oficina Central per als Refugiats Espanyols (OCRE) entre 1945 i 1952, o a l'Oficina Francesa de Protecció dels Refugiats i Apàtrides (OFPRA) des de la seva creació el 1952, va ser registrada en aquesta base de dades.

[10]

Un cop a l'exili, nombrosos espanyols van intentar d'anar cap a Mèxic ja que aquest país va ser el que més facilitats va posar per acollir-los; unes 50.000 persones van arribar a aquest país fugint de la fi de la guerra civil. D'entre aquests, sabem que dos germans del Josep ho van intentar:

Emili Egea Trujillo, que era militant de la CNT, havia entrat a França el 10 de setembre de 1939 i va demanar marxar a Mèxic en una carta escrita des de Couches (municipi francès, situat al departament de Saona i Loira i a la regió de Borgonya) el 16 de setembre de 1940[11].

[11] "Solicitudes de refugiados españoles en Francia que desean emigrar a Mexico". Memórica.

Bouches - 16 - 9 - 40.

242

Excelentísimo Señor Ministro Plenipotenciario de México en Francia.

Muy Señor Mío: El que subscribe Emilio Ejea Trujillo a V. E. con el mayor respeto tiene el honor de Exponer:

Que habiendo sido adoptado por el Gobierno de México la decisión de dar facilidades a los republicanos españoles en Francia para emigrar á México; es por lo que solicito de su alta benevolencia ser incluido en una de las próximas expediciones la emigración al citado país, dandole á continuación los datos necesarios para lo mismo.

Nombre	Emilio Ejea Trujillo
Natural de	Tíola - Almería - España
Nacido el	24 - 7 - 1908
Profesión	Agricultor
Estado	Casado (dos hijos y mujer en España)
Filiación Política ...	C. N. T.
Pasó a Francia	10 - 2 - 1939
Profesión actual	Agricultor
Residencia actual	Rue du Cul de la Post - Bouches - (Eure)

Gracia que espero alcanzar de V. E. cuya vida se prolongue muchos años para bien de la República Mejicana.

Emilio Ejea

Carta de 16 de setembre de 1940 d'Emili Egea a les autoritats Mexicanes sol·licitant ser inclòs en la llista de republicans que marxarien cap a Mèxic. Font: Memòrica.

També hem localitzat l'Emili a França a través de la fitxa OFPRA, núm. 620934. Segons aquesta, l'Emili es dedicava al manteniment de la calefacció, estava casat i l'última adreça coneguda era: 100 Avenue Docteur Marie 94310 ORLY (Val de Marne). No va aconseguir la naturalització francesa.

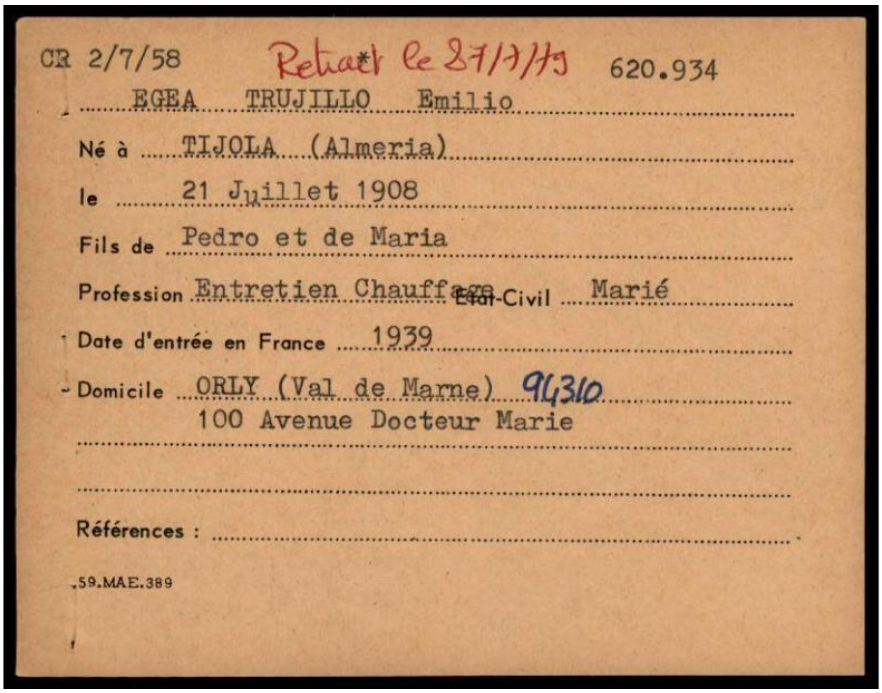

CR 2/7/58 Retiré le 27/7/59 620.934

EGEA TRUJILLO Emilio

Né à TIJOLA (Almeria)

le 21 Juillet 1908

Fils de Pedro et de Maria

Profession Entretien Chauffage Etat-Civil Marié

Date d'entrée en France 1939

Domicile ORLY (Val de Marne) 94310
100 Avenue Docteur Marie

Références :

.59.MAE.389

Fitxa OFPRA, núm. 620934 d'Emili Egea Trujillo. Font: OFPRA

Tenim una segona fitxa on apareix núm. OFPRA: 620934, aleshores consta que va entrar a França el 1939, que és conductor i la seva adreça era: 37 Rue Voltaire, 92300 Levallois-Perret. Hi podem llegir també el número de carnet de la CNT.

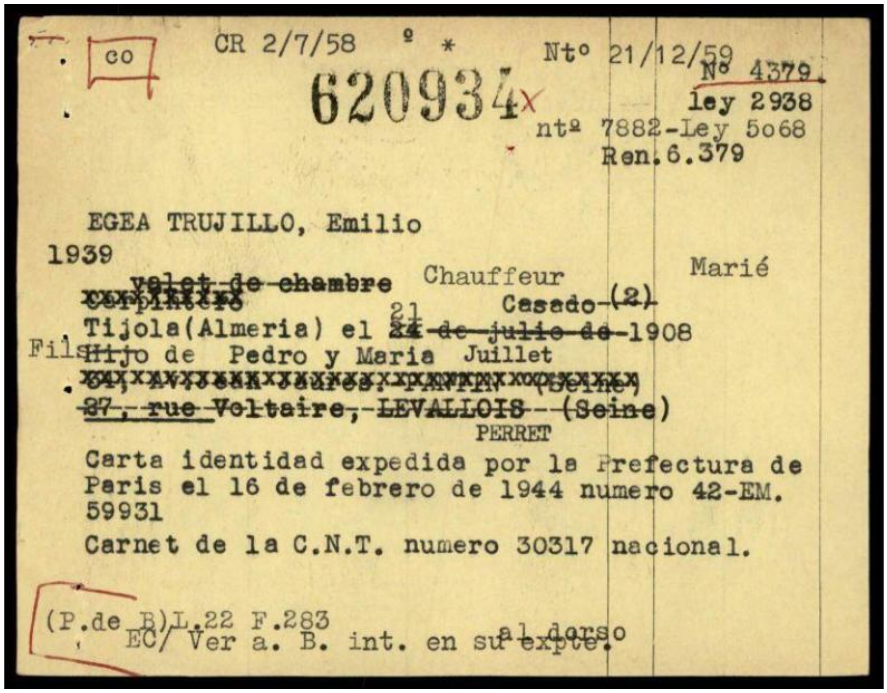

CO CR 2/7/58 º * Ntº 21/12/59

620934x

Nº 4379.
ley 2938
ntª 7882-Ley 5o68
Ren.6.379

EGEA TRUJILLO, Emilio
1939
~~valet de chambre~~ Chauffeur Marié
~~carpintero~~ Casado (2)
Tijola(Almeria) el ~~24 de julio de~~ 21 Juillet 1908
Fils ~~Hijo~~ de Pedro y Maria
~~37, rue Voltaire, LEVALLOIS (Seine)~~
PERRET
Carta identidad expedida por la Prefectura de Paris el 16 de febrero de 1944 numero 42-EM. 59931
Carnet de la C.N.T. numero 30317 nacional.

(P.de B)L.22 F.283
EC/ Ver a. B. int. en su expte. al dorso

Fitxa OFPRA, núm. 620934 (anvers) d'Emili Egea Trujillo. Font: OFPRA

L'Emili, segons la fitxa, es va casar a Levallois Perret (Seine) el 10 de febrer de 1951 amb Vitaline Sophie Leclercq.

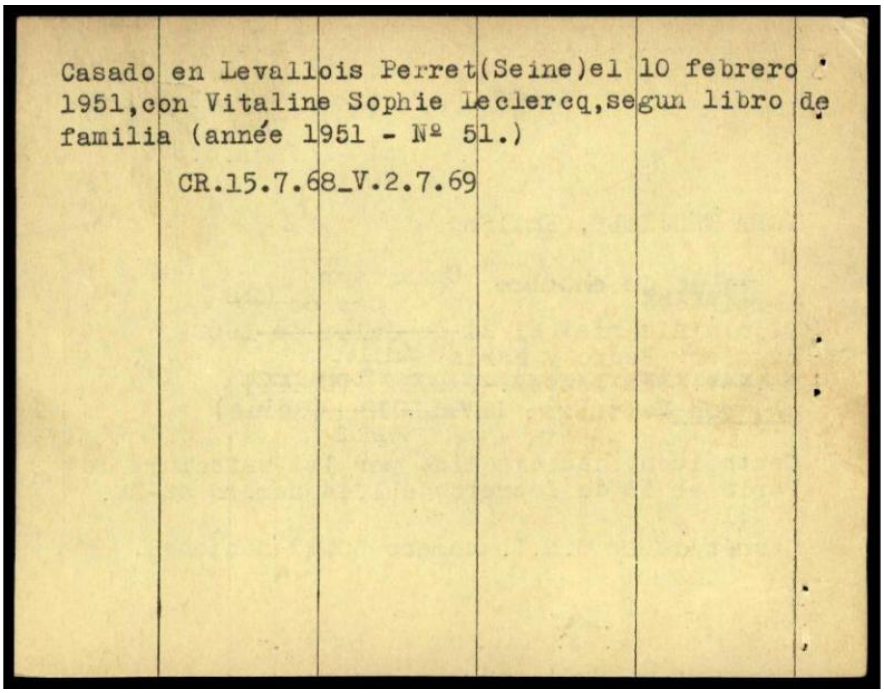
Casado en Levallois Perret(Seine)el 10 febrero 1951,con Vitaline Sophie Leclercq,segun libro de familia (année 1951 - Nº 51.)

CR.15.7.68_V.2.7.69

Fitxa OFPRA (revers), núm. 620934 d'Emili Egea Trujillo. Font: OFPRA

Joana Egea Trujillo[12], la germana del nostre represaliat, segons el padró de 1936, havia arribat a Esparreguera l'any 1929[13] i estava casada amb Josep Guasch Bertran[14], que treballava a Indústria Olesana S.A. d'Olesa de Montserrat; la parella tenia un fill, Joan Guasch Egea[15] i una filla, Llibertat Guasch Egea, que desconeixíem inicialment per la documentació de què disposàvem, però ho vam descobrir gràcies a la carta que poden llegir més avall. La Joana treballà a l'empresa Sedó des del 1928 fins al 1938. El seu marit era desaparegut de guerra, segons declaració del pare i de diversos veïns[16] i creiem que per això la Joana va entrar a França amb els dos fills, el quatre de febrer de 1939. Tot i així, sabem que el seu marit va estar a la presó provincial de Barcelona, ja que hem pogut llegir que el 25 de novembre de 1940 va aconseguir la llibertat condicional[17] que finalment se li commutaria[18].

La Joana, com el seu germà Emili, va demanar marxar a Mèxic en una carta escrita des de Couches[19] el 16 de setembre de 1940, cosa que ens permet afirmar que els dos germans estaven junts en aquell moment.

[12] Al padró de 1936 hi podem llegir: Nascuda a Tíjola, Almeria, el dia 8 d'abril de l'any 1910.
[13] Nosaltres però l'hem localitzada a la del 1922. AMES.
[14] Nascut a Esparreguera el dia 11 de març de l'any 1913.
[15] Nascut a Esparreguera el dia 10 de febrer de l'any 1933.
[16] Correspondència AMES.
[17] *Boletín oficial del* Estado, núm.334. 29/11/1940.
[18] Comissió de Barcelona | Referencia: ES.19030.AGMG/6.1.1. Caixa 300413, Expedient 25458.
[19] Couches és un municipi francès, situat al departament de Saona i Loira i a la regió de Borgonya - Franc Comtat.

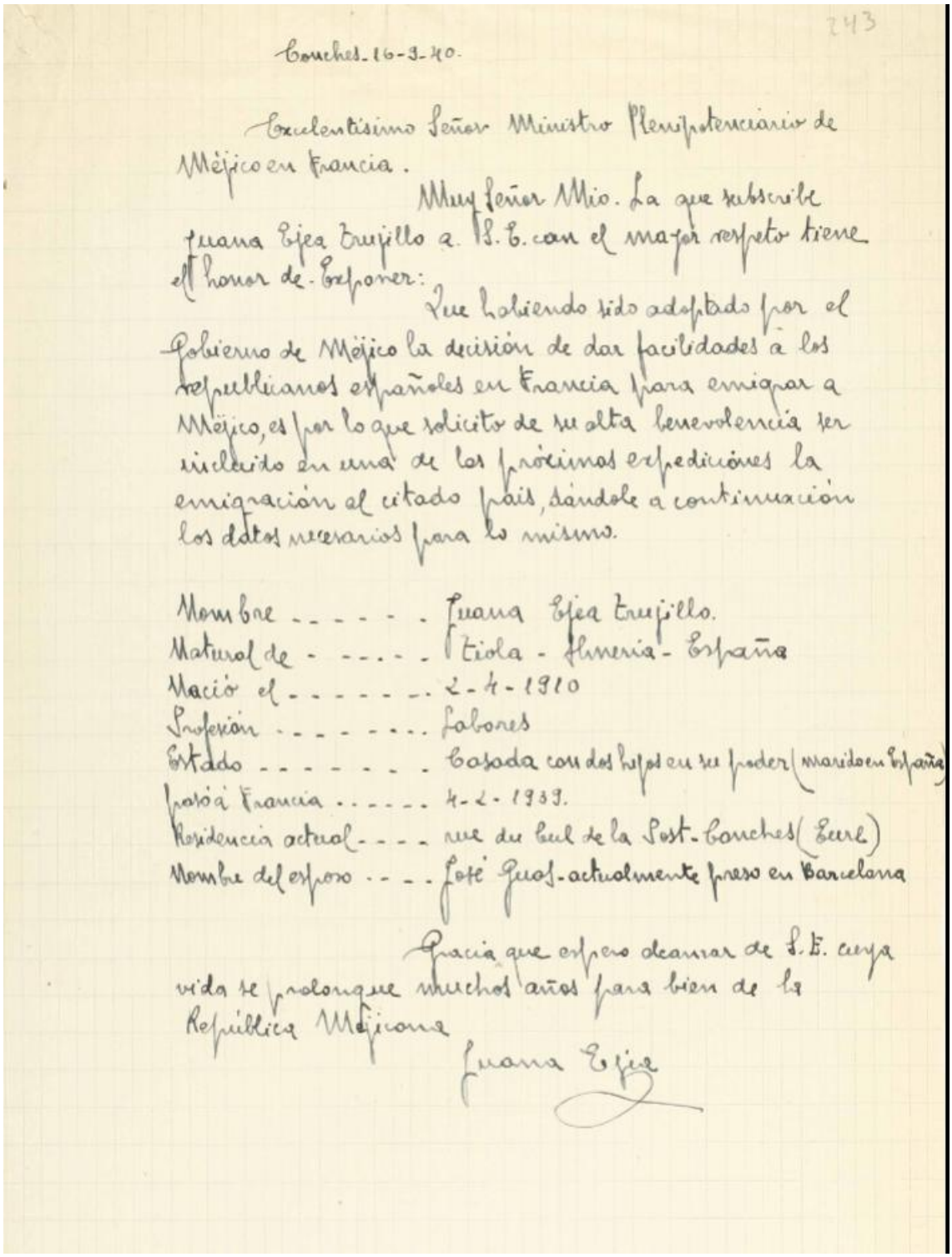

Carta de 16 de setembre de 1940 de Joana Egea a les autoritats Mexicanes sol·licitant ser inclosa en la llista de republicans que marxarien cap a Mèxic. Font: Memòrica.

El cunyat del Josep Egea, Josep Guasch, tenia un germà, en Magí Guasch, que va morir a la guerra.

Joana Egea Trujillo també té una fitxa OCRE: 125804, on consta com a vídua i la seva última adreça coneguda és Place Passementier, BLAGNOC (Haute-Garonne). Tenia l'aval de la CNT.

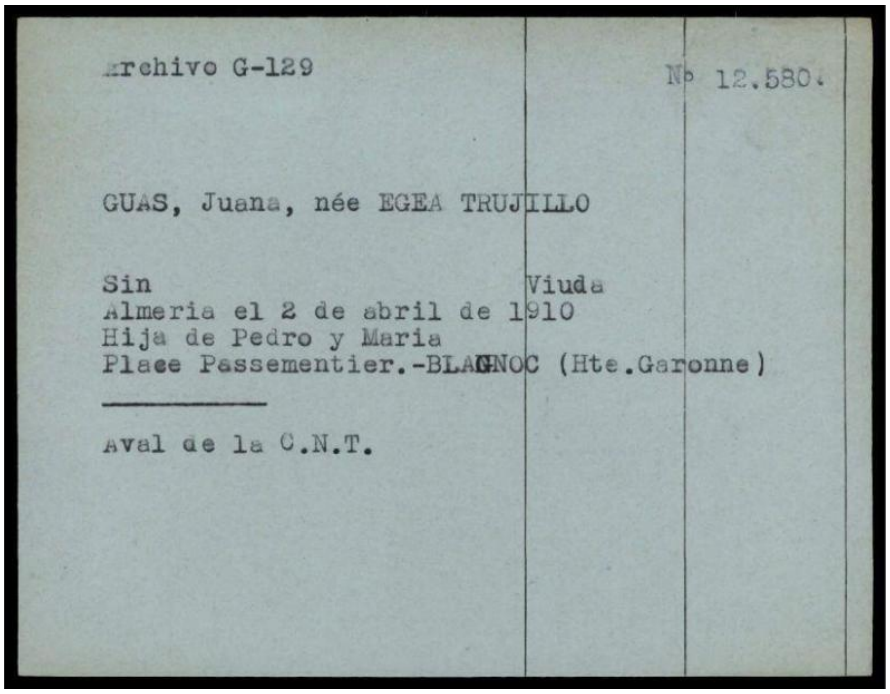

Archivo G-129 Nº 12.580.

GUAS, Juana, née EGEA TRUJILLO

Sin Viuda
Almeria el 2 de abril de 1910
Hija de Pedro y Maria
Place Passementier.-BLAGNOC (Hte.Garonne)

Aval de la C.N.T.

Fitxa OCRE: 125804(anvers) de Joana Egea Trujillo. Font: OFPRA

La filla de la Joana, **Llibertat Guasch Egea**, havia nascut a Esparreguera el 12 d'abril de 1937 i és, gràcies a la fitxa OFPRA, que hem pogut saber-ne més detalls. Ella havia nascut a Esparreguera el 12 d'abril de 1937, per això no ens apareixia en els padrons. Havia entrat l'any 1939 a França amb la família i tenia un número OFPRA: 632479 i el núm. OCRE: 11680. Era treballadora a la indústria tèxtil i era soltera en el moment d'inscriure's. Aleshores, vivia a 19 Avenue Jean Jaurès, 93420 Villepinte, situat al departament de Sena Saint-Denis i a la regió de l'Illa de França.

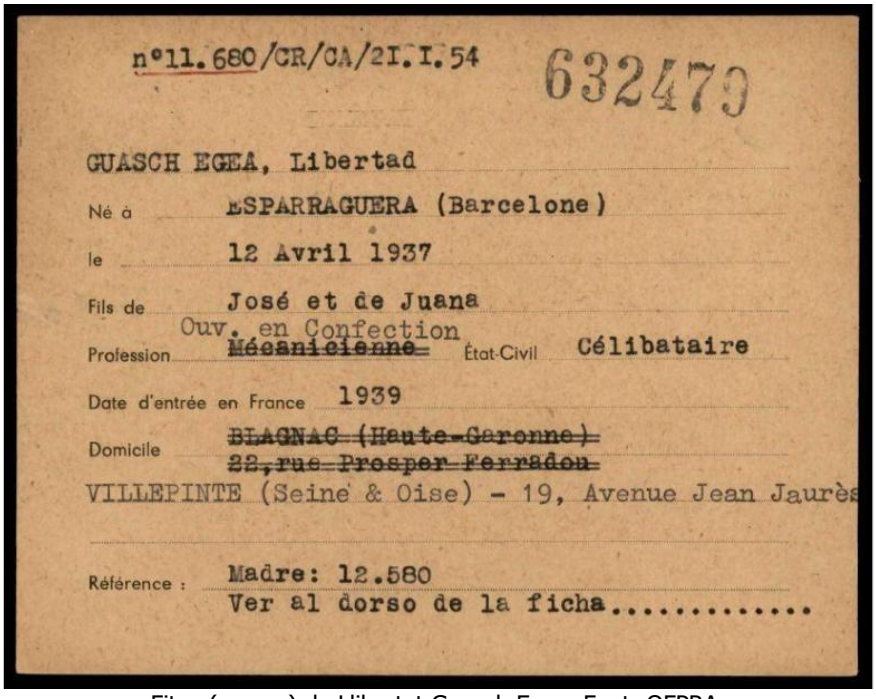

nº11.680/CR/CA/2I.I.54 632479

GUASCH EGEA, Libertad

Né à ESPARRAGUERA (Barcelone)

le 12 Avril 1937

Fils de José et de Juana

Profession ~~Mécanicienne~~ Ouv. en Confection État-Civil Célibataire

Date d'entrée en France 1939

Domicile ~~BLAGNAC (Haute-Garonne)~~
~~22,rue Prosper Ferradou~~
VILLEPINTE (Seine & Oise) - 19, Avenue Jean Jaurès

Référence : Madre: 12.580
Ver al dorso de la ficha.....

Fitxa (anvers) de Llibertat Guasch Egea. Font: OFPRA.

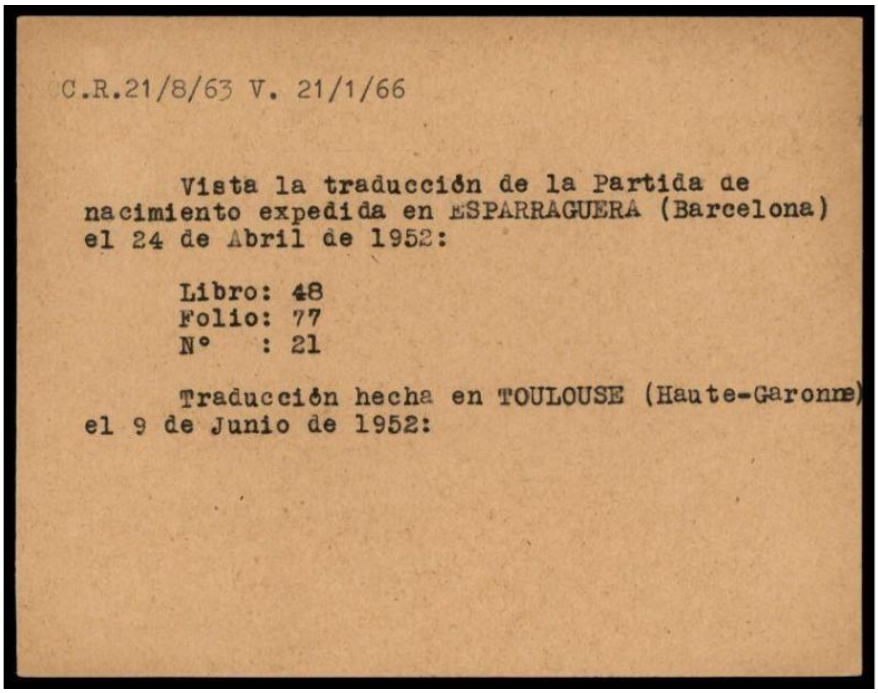

C.R.21/8/63 V. 21/1/66

Vista la traducción de la Partida de nacimiento expedida en ESPARRAGUERA (Barcelona) el 24 de Abril de 1952:

Libro: 48
Folio: 77
Nº : 21

Traducción hecha en TOULOUSE (Haute-Garonne) el 9 de Junio de 1952:

Fitxa (revers) de Llibertat Guasch Egea. Font: OFPRA.

El **Manel Egea Trujillo** també va marxar a França però, segons la fitxa de més avall, hi va anar l'any 1948. Seguint la mateixa font, en Manel havia nascut a Esparreguera tenia un registre OFPRA: 620935 i OCRE: 67244. La seva professió era de paleta, estava casat i l'última adreça coneguda en fer el registre era: 30 Avenue Franklin Roosevelt, 94300 Vincennes.

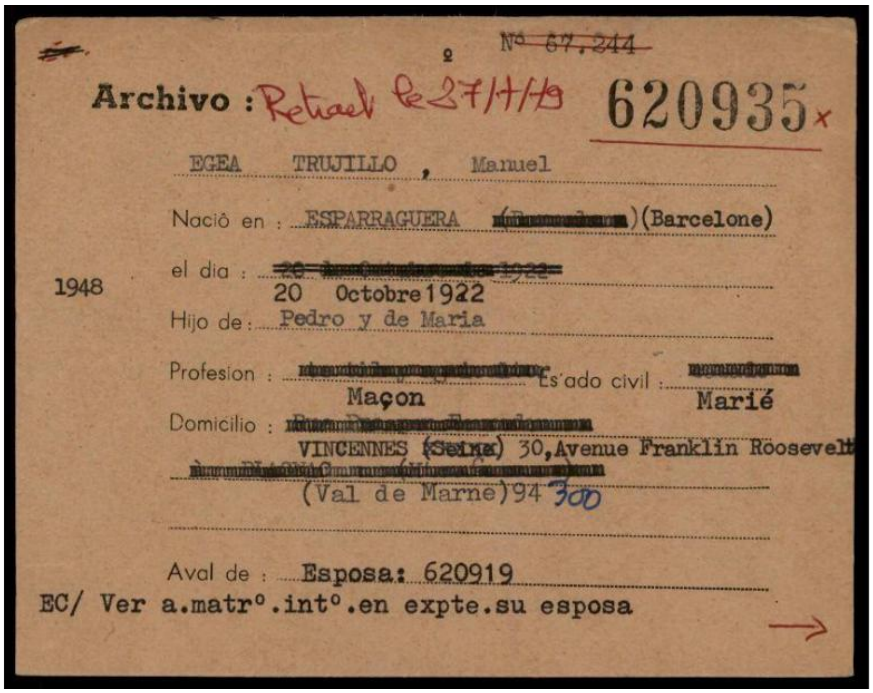

Nº 67.244

Archivo : Retrait le 27/1/49 620935

EGEA TRUJILLO , Manuel

Nació en : ESPARRAGUERA [redacted] (Barcelone)

el dia : [redacted]
20 Octobre 1922

1948

Hijo de : Pedro y de Maria

Profesion : [redacted] Estado civil : [redacted]
Maçon Marié

Domicilio : [redacted]
VINCENNES (Seine) 30, Avenue Franklin Roosevelt
(Val de Marne) 94 300

Aval de : Esposa: 620919

EC/ Ver a.matrº.intº.en expte.su esposa

Fitxa (anvers) de Manel Egea Trujillo. Font: OFPRA.

La seva esposa era Maria del Mar Pérez Muñoz, nascuda el 7 de juliol de 1924 a Tíjola (Almeria). Tenia el núm. OFPRA:620919 i OCRE: 67245. Ella també havia entrat a França el 1948.

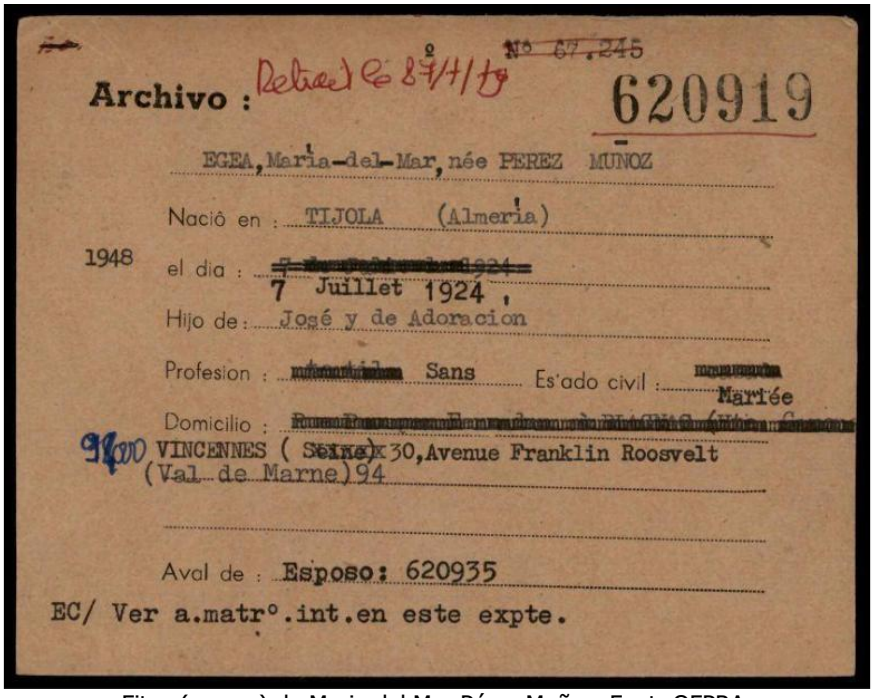
Archivo : Retrat Cé 87/4/tg
Nº 67.245
620919
EGEA, María-del-Mar, née PEREZ MUÑOZ
Nació en : TIJOLA (Almería)
1948 el dia : 7 Juillet 1924
Hijo de : José y de Adoracion
Profesion : Sans Es'ado civil : Mariée
Domicilio : 94000 VINCENNES (Seine) x 30, Avenue Franklin Roosvelt (Val de Marne) 94
Aval de : Esposo: 620935
EC/ Ver a.matrº.int.en este expte.

Fitxa (anvers) de Maria del Mar Pérez Muñoz. Font: OFPRA.

Deportació

Josep Egea Trujillo, en iniciar-se la Guerra Civil, va marxar voluntari al front de Casp amb la columna Baix Llobregat, segons el llistat de l'Ajuntament[20] (aleshores vivia al carrer Ferran Puig).

La columna Baix Llobregat, segons Gonzalo Berger[21], també fou coneguda com a Guerrillers Rojos del Llobregat. Agrupació de dues centúries sortida el 18 de novembre de 1936 cap al front d'Aragó. Estava formada per membres del PSUC i de la CNT de Barcelona, de l'Hospitalet de Llobregat i de Molins de Rei. També hi havia un grup molt nombrós procedent de Cornellà de Llobregat. La columna quedà sota el comandament de la columna Ortiz a finals de desembre de 1936. El mes de març de 1937 va passar a formar part de la Divisió Jubert de l'Exèrcit Popular de Catalunya.

[20] "Relación de los individuos que se encuentran en el Frente y milicianos". AMES. El seu germà Emíli també consta en aquest llistat però està tatxat (aquest estava casat amb Maria Rius, vivia a la plaça Sant Magí, núm. 3 i va anar al front a Conca amb la Columna Tiiera y Libertad).
[21] BERGER, Gonzalo (2017)*: Les milícies antifeixistes de Catalunya*. Tesi, Universitat de Barcelona.

Febrer de 1937, en Josep Egea, el segon de l'esquerra, en plena batalla al front. Font: Gwenaelle Egea Salvato.

El febrer de 1937, el Front d'Aragó es trobava en una fase d'estancament militar, contraposada a una intensa activitat política i social en la seva rereguarda.
A les línies de foc, la situació es caracteritzava per una **guerra de posicions**. Les tropes estaven estancades en trinxeres al voltant de les tres capitals aragoneses (Saragossa, Osca i Terol), que es mantenien en mans del bàndol revoltat. El fred extrem de l'hivern i la manca de grans ofensives —ja que el govern republicà concentrava els seus recursos en la defensa de Madrid a la Batalla del Jarama— feien que el dia a dia dels soldats consistís a resistir el clima, fer tasques de vigilància i mantenir les línies fortificades. Aquesta calma relativa potser permetia als milicians tenir moments d'esbarjo, fer-se fotografies i mantenir correspondència amb les seves famílies.

En Josep Egea amb uns companys soldats. Juliol de 1937. Font: Gwenaelle Egea Salvato.

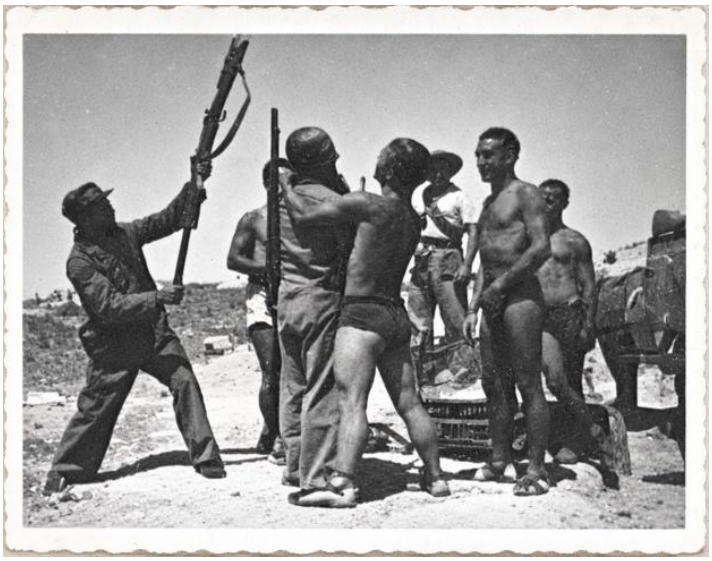

En Josep Egea amb uns companys soldats. Front d'Aragó, juliol de 1937. Font: Gwenaelle Egea Salvato.

Les trinxeres del front d'Aragó durant la Guerra Civil espanyola van ser un conjunt de fortificacions defensives construïdes a partir de l'estiu de 1936 per estabilitzar la línia de combat entre les forces republicanes i les tropes franquistes.

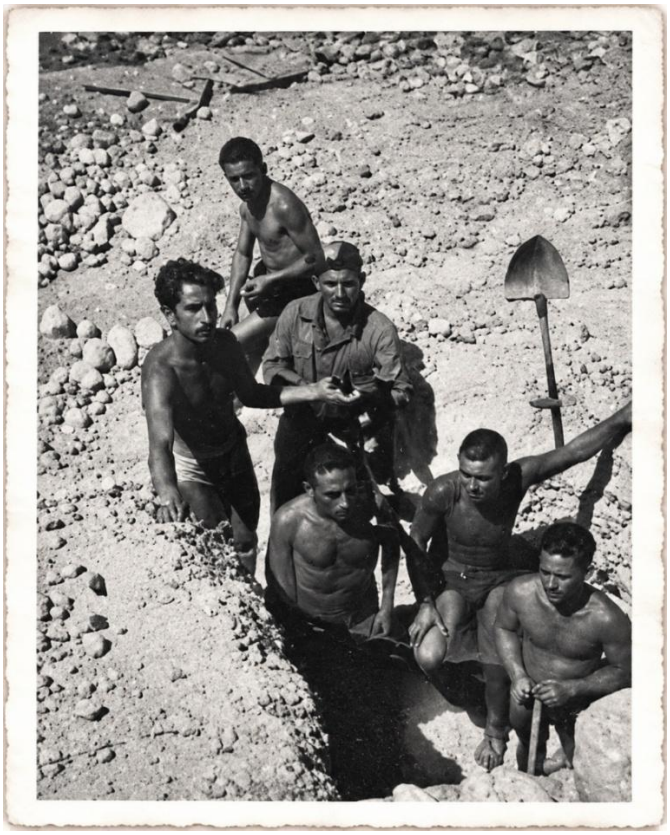

En Josep Egea amb uns companys soldats a les trinxeres. Front d'Aragó, juliol de 1937.
Font: Gwenaelle Egea Salvato.

En Josep Egea amb uns companys soldats en un respir. Front d'Aragó, juliol de 1937.
Font: Gwenaelle Egea Salvato.

Malgrat la bona situació que vol aparentar en Josep, si observem al voltant podem veure la pedra dura i àrida que els envoltava. Juliol 1937. Font: Gwenaelle Egea Salvato.

Alguna de les fotografies que va trametre en Josep Egea anava dedicada a la seva promesa, com és el cas de la que poden veure a continuació.

En Josep Egea llegeix la premsa mentre el seu company escolta música. Juliol 1937.Font: Gwenaelle Egea Salvato.

Durant mesos, milers de milicians i soldats republicans i franquistes van viure atrinxerats en un paisatge àrid marcat per la set, la calor extrema i el foc creuat.

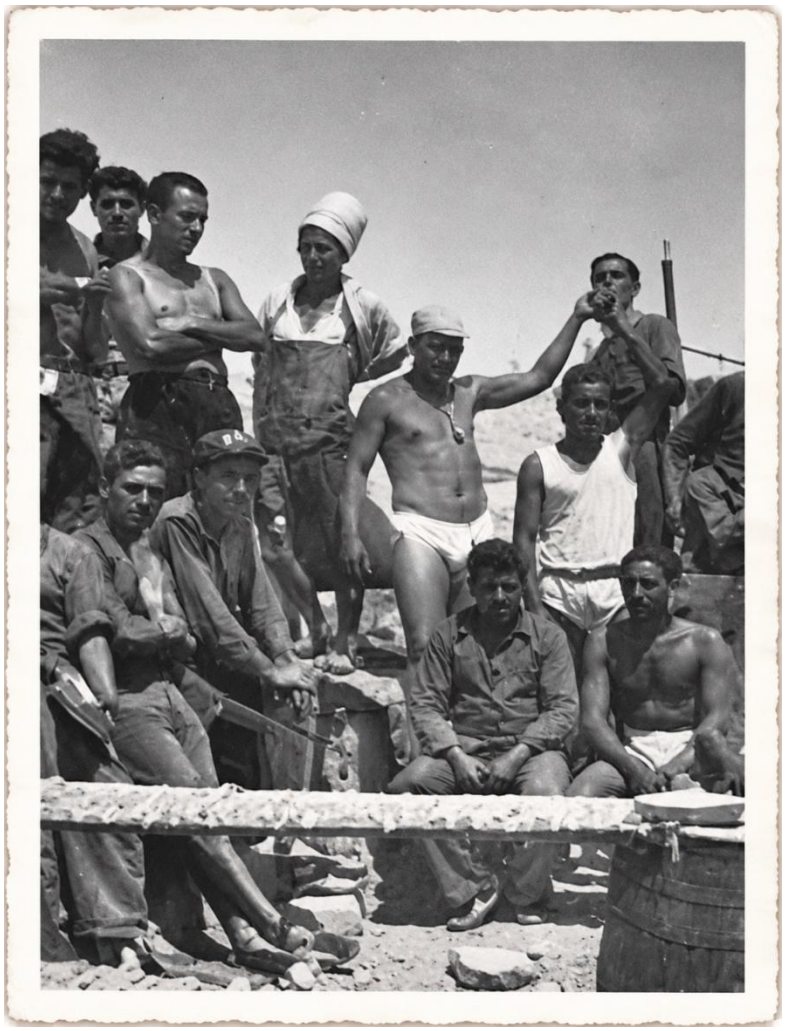

Joan Egea en un dia molt calorós al front. Font: Gwenaelle Egea Salvato.

Front d'Aragó el Josep llegint amb un company. Agost, 1937. Font: Gwenaelle Egea Salvato.

El juliol de 1937, el Front d'Aragó vivia una calma militar tensa. L'exèrcit republicà aprofitava per reorganitzar-se, transformant les milícies de voluntaris anarquistes i marxistes en unitats regulars per preparar la futura ofensiva de Belchite. Alhora,

la tensió política era màxima: el govern de la República preparava la dissolució del Consell d'Aragó, l'òrgan autònom dels anarquistes que controlava la regió. Tot i que habitualment a les fotografies que s'envien a les famílies es pot veure un ambient distès per no preocupar-los, pensem que algunes d'aquestes que poden veure a continuació també reflecteixen un període de calma dins de la esgarrifosa guerra.

Fotografia del Josep Egea dormint i que va enviar a la seva companya Carmen Pérez. Agost de 1937. Front d'Aragó. Font: Gwenaelle Egea Salvato.

El nom del nostre represaliat apareix al llistat de persones d'idees d'esquerres "en el período rojo-separatista" elaborada per l'Ajuntament d'Esparreguera l'11 de setembre de 1939. No coneixem quan aquest va travessar la frontera francesa, però sí que sabem que va caure en mans dels alemanys durant l'ocupació de França.

Poc després de la invasió de Polònia, l'any 1939, els alemanys van obrir diversos camps de presoners de guerra. Al nord de Munich, en una petita localitat es va obrir l'Stalag[22] VII[23], pensat inicialment pels presoners polacs, però ben aviat hi anirien a parar espanyols, com és el cas del Josep Egea, d'aquest stalag en va sortir el 05-08-1940. Primer havia estat al Stalag XII-A i en va sortir el juliol de 1940.

[22] Els stalags eren camps de l'exèrcit alemany pensats estrictament per a presoners de guerra. Molts dels presoners que van ingressar en un stalag més endavant van ser deportats a camps d'extermini nazis.
[23]Stalag XIII-A Moosburg, Federal Republic of Germany.

Segons la Fondation pour la Memoire de la Deportation[24] en Josep Egea Trujillo està en el llistat dels deportats que van arribar presos pels alemanys el mes d'agost de 1940 (III.1) a VIIA Moosburg (Baviera).

El nostre represaliat va ser deportat a KL Mauthausen, el 6 d'agost de 1940, on va tenir el núm. de presoner 3436; el 24 de gener de 1941 és deportat a Gusen, amb número 49284[25] i podem dir que, malgrat tot, va ser afortunat perquè va ser alliberat el cinc de maig de 1945 per les tropes nord-americanes. Hem de tenir en compte la participació del comando clandestí KLM, és a dir, el Komando d'Alliberament de Mauthausen, una vegada les SS havien fugit el dia dos, i només hi quedaven els soldats alemanys i el cos de bombers de Viena, a qui havien encarregat de mantenir l'ordre i la disciplina. Aquest grup va agafar el comandament abans que arribessin els aliats. Aquests seran els que van fer la coneguda pancarta en castellà que rebria les tropes aliades.

A continuació, poden veure els documents extrets de l'arxiu Arolsen. En primer lloc, la documentació personal (*Umschlag*) de l'arxiu de l'administració nazi del camp de concentració de KL Mauthausen.

[24] Fondation pour la Memoire de la Deportation :http://www.bddm.org/liv/details.php?id=III.2 [Data de l'última consulta 20 de desembre de 2020].

[25] BERMEJO, Benito (2006):*Libro memorial: españoles deportados a los campos nazis (1940-1945)*. Ministerio de Cultura, Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas, Subdirección General de los Archivos Estatales, pàg. 489.

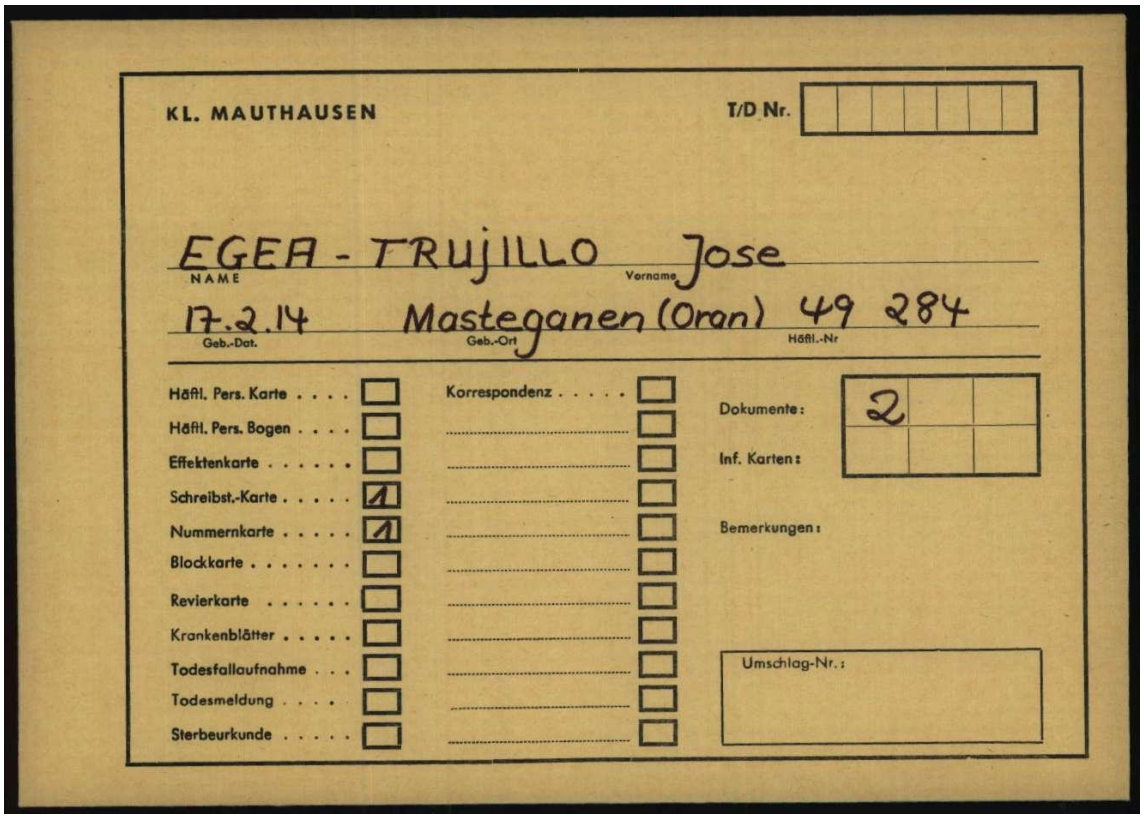
KL. MAUTHAUSEN

T/D Nr.

EGEA - TRUJILLO Jose

NAME Vorname

17.2.14 Masteganen (Oran) 49 284

Geb.-Dat. Geb.-Ort Häftl.-Nr

Häftl. Pers. Karte		Korrespondenz	
Häftl. Pers. Bogen			
Effektenkarte			
Schreibst.-Karte	✓		
Nummernkarte	✓		
Blockkarte			
Revierkarte			
Krankenblätter			
Todesfallaufnahme			
Todesmeldung			
Sterbeurkunde			

Dokumente: 2

Inf. Karten:

Bemerkungen:

Umschlag-Nr.:

Fitxa de Josep Egea Trujillo al KL Mauthausen[26]

A continuació poden veure la fitxa de registre personal o fitxa d'oficina (*Schreibstubenkarte*) de l'administració nazi del camp de concentració de Mauthausen. Núm. de presoner 49284, data de registre o moviment intern dins del sistema de camps (24 de gener de 1944). Hi afegeixen, "Pol. Span", que significa *Politischer Spanier* (Espanyol Polític). Era la categoria que els nazis donaven als republicans espanyols exiliats, considerats presoners polítics.

[26] Arxiu Arolsen. Codi de referència, 01012603 oS, núm. de document, 418695.

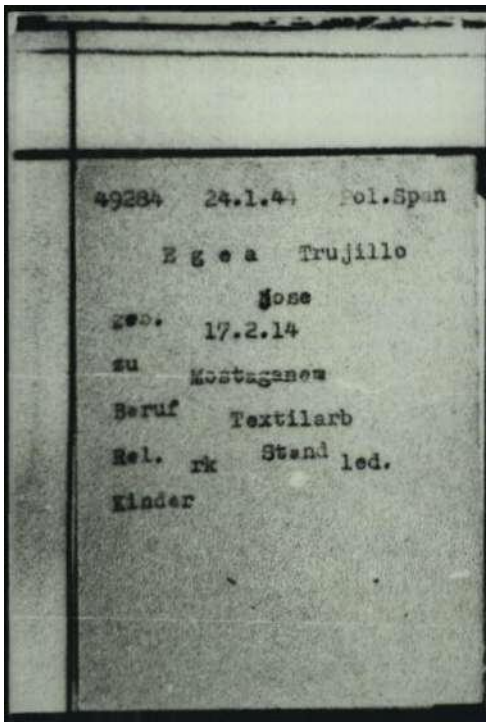
49284 24.1.44 Pol.Span
E g e a Trujillo
Jose
geb. 17.2.14
zu Mostaganem
Beruf Textilarb
Rel. rk Stand led.
Kinder

Fitxa del deportat José Egea a Gusen (24-01-1944)[27]

A la fitxa següent es constata el seu trasllat a **Gusen**, un subcamp de Mauthausen conegut per unes condicions de vida i de treball encara més extremes.

[27] Ibídem.

Spanier 49284 3436/Ma.
9184
Egea Trujillo
Jose.
4175
17.2.1914
Masteganen
(Oran)
Textil arbeiter
Zugang 24.1.41.
Gusen Karte

Fitxa d'accés del deportat José Egea a Gusen (24-01-1941)[28]

Al document anterior hi podem llegir *Zugang,* que significa "Entrada" o "Ingrés". Indica que va arribar oficialment al sistema del camp de Mauthausen el 24 de gener de 1941 (la fitxa anterior que mostrava l'any 1944 devia ser una actualització o revisió posterior d'aquest expedient). El número de presoner, 49284, és el mateix que trobem en aquest braçalet de la deportació que ens va fer conèixer la família.

Braçalet de la deportació de Josep Egea Trujillo amb el núm. 49284. Font: Gwenaëlle Egea Salvato.

[28] Ibídem.

Hem intentat reconstruir què va fer en Jose Egea Trujillo l'any 1945, a través dels documents de la família, els dies posteriors a l'alliberació:

El 17 de maig de 1945 és alliberat de Mauthausen i rep el certificat a Àustria, el qual poden veure a continuació:

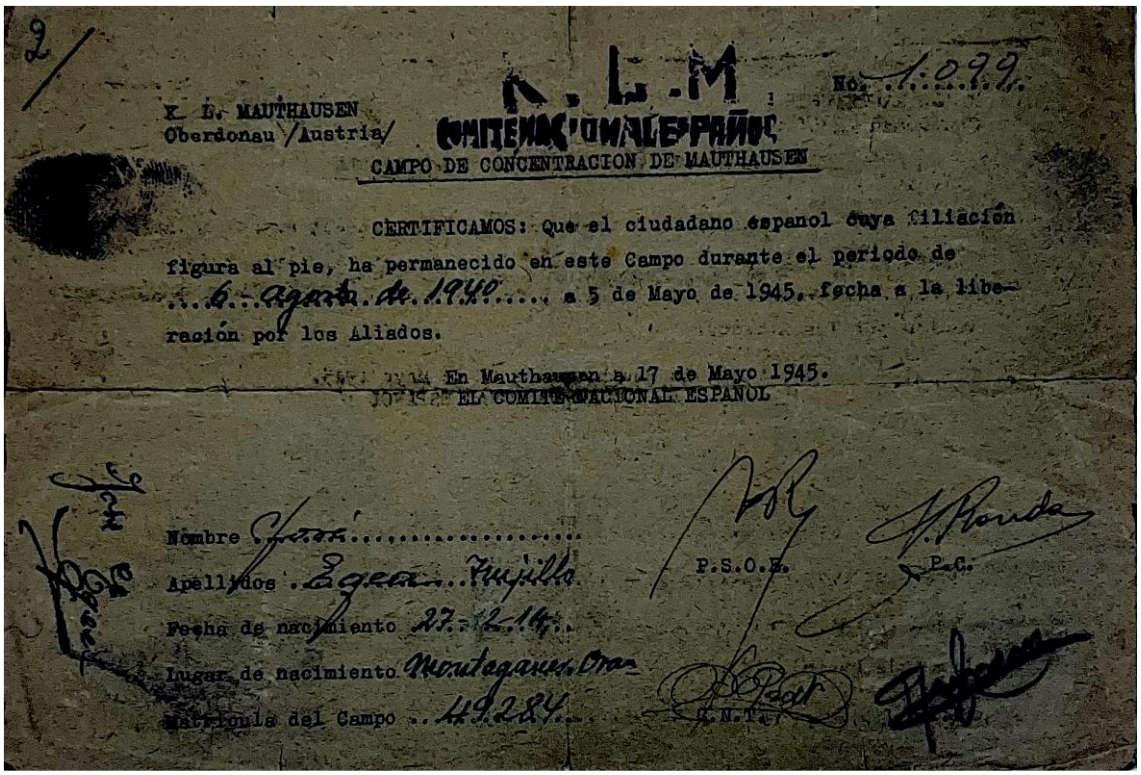

K. L. MAUTHAUSEN
Oberdonau /Austria/

No. 1.099.

C. I. E.
COMITE INTERNACIONAL ESPAÑOL

CAMPO DE CONCENTRACION DE MAUTHAUSEN

CERTIFICAMOS: Que el ciudadano español cuya filiación figura al pie, ha permanecido en este Campo durante el periodo de ...6...Agosto de 1940..... a 5 de Mayo de 1945, fecha a la liberación por los Aliados.

En Mauthausen a 17 de Mayo 1945.
EL COMITE NACIONAL ESPAÑOL

Nombre José
Apellidos Egea Trujillo
Fecha de nacimiento 27-2-14
Lugar de nacimiento Montagaues Oran
Matrícula del Campo 49284

P.S.O.E.
P.C.
C.N.T.

Certificat signat pel P.S.O.E, P.C. i CNT que acrediten que Josep Egea Trujillo va romandre al camp de Mauthausen (Àustria) durant el període des del 6 d'agost de 1940 fins al 5 de maig de 1945, data de l'alliberació pels Aliats. Font: Gwenaëlle Egea Salvato.

El 20 de juny de 1945, en Josep arriba finalment a París com a repatriat on rep roba, diners i menjar.

Quan la Segona Guerra Mundial va acabar a Europa, el maig de 1945, milions de persones (presoners de guerra, treballadors forçats i supervivents dels camps) es trobaven lluny de casa seva, sobretot a Alemanya. El govern francès va crear el Ministeri de Repatriats per organitzar una de les operacions logístiques més grans de la seva història.

"Carte de Rapatrié" (Tarja de Repatriat) de Josep Egea Trujillo. Juny de 1945. Font: Gwenaëlle Egea Salvato.

Aquest document s'utilitzava al final de la guerra, principalment l'any 1945, per identificar, registrar i ajudar les persones que tornaven a França després d'haver estat retingudes a Alemanya. Això incloïa treballadors forçats, presoners de guerra i supervivents dels camps de concentració. Hi podem llegir la data d'arribada a Alemanya i també hi ha diversos segells de repatriació poques setmanes després de finalitzar la guerra a Europa. Al cantó inferior esquerre s'esmenta la *Mairie du VIe Arr.* (Ajuntament del districte 6 de París), indicant on es va registrar o entregar el document.

Aquí també es poden veure anotacions sobre els cupons de racionament i roba que es donaven als repatriats per ajudar-los a reintegrar-se: lliurament de bitllets de metro (*tickets de métro*), lliurament de roba o sabates (*chaussures*). S'aprecien paraules com "PAN" (Pa) i "COLIS" (Paquet), que controlaven el menjar que rebia.
Com funcionava aquest procés de repatriació? El viatge i el funcionament d'aquell retorn es dividia en diversos passos:

1. El viatge cap a la frontera
L'exèrcit dels aliats (americans, britànics i francesos) recollia les persones a Alemanya i les pujava a trens o camions militars. El destí eren els anomenats Centres de Repatriació, situats a les estacions de tren de les grans ciutats franceses (com París, Lió o Lilla) o a prop de la frontera.

2. El control de seguretat i salut
En arribar al centre, el procés era molt estricte:

- Desinfecció: Es desinfectava tothom amb un pols anomenat DDT per evitar malalties com el tifus.
- Control mèdic: Els metges revisaven els malalts o ferits i els enviaven directament als hospitals si era necessari.

- Seguretat: Es feia un interrogatori ràpid per comprovar la identitat i assegurar-se que cap espia o col·laboracionista alemany intentés entrar a França d'incògnit.

3. El registre i el lliurament de la "Carte de Rapatrié". Un cop superat el control, els funcionaris omplien el document que tenim més amunt. Aquesta targeta era vital perquè servia com a document d'identitat provisional. Sense ella, la persona oficialment "no existia" a la nova França de la postguerra.

4. Ajuda material i econòmica (El que hem pogut mig veure a la targeta). La gent tornava sense res, així que l'Estat els donava un impuls inicial que quedava registrat amb segells i signatures en aquesta mateixa targeta:

- Diners: Es canviaven els bitllets alemanys que portessin per francs francesos i se'ls donava una petita ajuda econòmica (es veu l'anotació d'una quantitat però no està clar, a la targeta).
- Roba i menjar: Se'ls entregaven roba neta.
- Transports: Se'ls donaven bitllets gratuïts de tren per poder viatjar fins a la seva ciutat natal i bitllets de metro per moure's per la ciutat (com el segell de la *Mairie du VIe Arr.* de París).
- Targetes de racionament: Se'ls donaven els primers cupons per poder comprar menjar de primera necessitat (com el pa, assenyalat amb la paraula *PAN*).

Un cop completat aquest procés, que solia durar unes hores o un parell de dies, la persona finalment podia agafar un tren cap a casa seva per retrobar-se amb la seva família.

El 17 de setembre de 1945, el Josep, ja instal·lat a Pantin (París), aconsegueix el seu certificat de nacionalitat espanyola per començar una nova vida en llibertat.

VALE POR UN AÑO
del 1º de Enero al 31 de Diciembre

CONSULADO DE ESPAÑA EN PARIS
Consulat d'Espagne à Paris

Certificado de Nacionalidad nº 9649
Certificat de Nationalité Nº

EL CÓNSUL GENERAL DE ESPAÑA EN FRANCIA
Le Consul Général d'Espagne en France

CERTIFICO: Que en el Registro de matrícula de españoles que existe en este Consulado
Certifie que dans le Registre matricule des Espagnols tenu dans ce Consulat

hay una partida señalada con el número 43871 que dice:
se trouve l'inscription suivante sous le numéro

Don José Egea Trujillo
Monsieur

nacido en Mostaganem provincia de Orán
né à province de

el 27 de Febrero de 1914 profesión Obrero
le profession

estado Soltero residente en 34 Av. Jean Jaurès Pantin (Seine)
état civil demeurant à

Y a fin de que el interesado pueda acreditar su nacionalidad
Et afin que l'intéressé puisse prouver sa nationalité,

expido el presente en Paris a de 17 SEPT 1945 de 19
il lui délivre le présent certificat à Paris.

El Cónsul General de España,
Le Consul Général d'Espagne

El Canciller

Clase 9
Art. 7 del Arancel
Derechos

GRATIS
Disposición 5.ª del Arancel

GENERAL DE ESPAÑA PARIS

GENERAL DE ESPAÑA PARIS

RCIA MOUTON

Egea José
Firma del interesado,
Signature de l'intéressé

Certificat de nacionalitat espanyola de Josep Egea Trujillo. París, 1945. Font: Gwenaëlle Egea Salvato.

- El document indica la seva adreça a França en aquest primer moment, el número 34 del carrer Jean Jaurès, a Pantin (una ciutat molt propera a París). Això ens indica que, pocs mesos després de ser alliberat, ja s'havia establert a la zona de la capital francesa. En Josep va sobreviure gairebé 5 anys sencers en un dels camps de concentració més durs i mortals del règim nazi, una autèntica lliçó de supervivència.

A la part superior de document de més amunt es pot veure l'escut oficial d'Espanya d'aquella època (l'àguila del règim de Franco). Tot i que en Josep havia nascut a Algèria (territori francès en aquell moment), els seus pares eren immigrants espanyols, per la qual cosa ell tenia la nacionalitat espanyola. Després de sobreviure a la guerra i al seu pas per Alemanya, necessitava anar al consolat del seu país d'origen per demostrar legalment a les autoritats franceses que era un ciutadà estranger legal, començar a fer papers per poder treballar i viure normalment a França.
El Josep va morir l'any 1985 a La Ferté-sous-Jouarre (Meaux - Avon – Paris), França[29].

La llamborda (*Stolpersteine*) en memòria de **Josep Egea Trujillo** està ubicada al carrer de Ferran Puig, número 89, a Esparreguera. Aquesta llamborda de memòria històrica es va instal·lar el gener de 2026 a través del Memorial Democràtic de la Generalitat per homenatjar aquest veí d'Esparreguera, nascut a Algèria i obrer de la fàbrica Sedó, que va ser víctima de la deportació i el nazisme. L'acte també es va incloure com una activitat de Camins de pau que se celebrar cada anys el mes de gener a Esparreguera.
La seva família a França no en sabien res, però, en publicar-se la notícia i a través de la xarxa van descobrir que s'havia fet un acte d'homenatge i la seva neta amb la seva família va anar a Esparreguera per trobar també els seus orígens i ens va escriure això:

> En arribar a França l'11 de febrer de 1939, el meu avi, José Egea Trujillo, va ser internat durant deu mesos als camps de Le Vernet d'Ariège i Judes (Septfonds, Tarn-et-Garonne). Aquests camps s'havien obert precipitadament el febrer de 1939 per acollir els refugiats espanyols de la Retirada. Estaven destinats específicament a homes, sovint soldats i artesans qualificats. Va ser destinat a la 103a Companyia de Treballadors Estrangers (Compagnie de Travailleurs Étrangers), adscrita al 104è Regiment d'Enginyers de l'exèrcit francès. El 20 de maig de 1940 va ser fet presoner a Amiens i traslladat a Alemanya, on va estar reclòs en diversos Stalags (camps de presoners de guerra). Més tard, requalificat com a presoner polític, va ser internat a Mauthausen, el 6 d'agost de 1940. Va ser alliberat del camp el 5 de maig de 1945.
>
> Després de l'alliberament del camp, el meu avi va ser repatriat a París i portat a l'Hotel Lutetia[30]. Entre l'abril i l'agost de 1945, l'hotel va servir de centre de recepció per a molts supervivents dels camps de concentració nazis. Va ser el seu germà, Manuel Egea Trujillo, qui va anar a buscar-lo.
>
> El meu avi es va quedar a París i va treballar de pintor. Va conèixer la meva àvia, Georgette Daoulas Egea —que treballava d'infermera en un hospital— mentre hi feia treballs de pintura.
>
> Es van casar a París el 18 de juny de 1949 i van tenir dos fills: Marie-José Egea i Jacques Egea. Al meu avi li agradava ballar tango, pintar i jugar a escacs amb els seus germans Manuel i Emilio. Va patir seqüeles duradores de la seva

[29] *Catalan and Spanish deportees in Nazi camps*, Democratic Memorial. [darrera modificació 2023-03-02]
[30] Lutetia, va ser un dels hotels requisats per la Gestapo i, a partir de 1945, utilitzat per rebre els qui tornaven dels camps de concentració.

deportació (complicacions derivades d'una gastrectomia, reumatisme, etc.). Va morir el 10 de novembre de 1984[31].

El camp Le Vernet-d'Ariège, va ser un conegut camp d'internament, on en iniciar-se la II Guerra Mundial, s'hi tancaven els "étrangers indésirables" (en general, intel·lectuals antifeixistes de totes les nacionalitats, i els qualificats per les autoritats franceses com a republicans espanyols extremistes, i dirigents de les Brigades Internacionals i, a partir de 1940, va ser un punt de deportació de jueus. Es pot llegir una literatura molt extensa on es posa en evidència les condicions inhumanes en què van viure aquests refugiats.

> Geneviève Dreyfus-Armand cita Arthur Koestler que, amb molta experiència escrivia: "Desde el punto de vista de la comida, de las instalaciones y de la higiene, Vernet estaba incluso por debajo del nivel de un campo de concentración nazi"[32].

En aquest camp també hi aniran a raure el deportat Lluís Iglesias Hinojosa o en Josep Roca Tardà i Amadeu Soler Saperas, d'Esparreguera.

El Josep també va estar, segons la seva neta, al camp de Setfonts, també conegut com a Camp de Judes[33]. Entre el març de 1939 i el 1940, Setfonts va ser un camp per a milicians espanyols, tot i ser conegut com a camp d'intel·lectuals i artistes, hi havia obrers amb diversos oficis, civils i militars, alguns dels quals serien deportats a Mauthausen uns mesos més tard. Com ens diu l'estudiosa Joana Masó:

> Setfonts va ser durant molt de temps un lloc sense memòria ni relat (...) Setfonts va ser un camp petit, si el comparem als altres camps "d'accueil", que deien els francesos, ja que "només" hi van passar 16.000 republicans. El 1945 el camp va ser destruït juntament amb els seus arxius administratius.[34]

Aquí també hi trobem esparreguerins, com ara els germans Pasqual i Joaquim Paulo Sàbat, en Francesc Vidal Costa

La descripció del psiquiatra Francesc Tosquelles és esgarrifosa:

> Vist des de fora, el recinte semblava un hospital psiquiàtric. Es veien tipus, ombres que sostenien els barracots. Discutien per una burilla de cigarret, coses per l'estil. En definitiva, realment era el pati d'un hospital psiquiàtric mal organitzat (...) En una conversa amb el comandant del campament, Vigouroux, descobreix que hi ha molts suïcidis al camp i quan s'envia algú a l'hospital

[31] Escrit de Gwenaëlle Egea Salvato, neta de Josep Egea Trujillo. La traducció del francès és nostra. [10-09-2026].
[32] DREYFUS-ARMAND, Geneviève (2000). *El exilio de los republicanos espanyoles en Francia. De la guerra civil a la muerte de* Franco. Edit. Crítica. Barcelona, pàg. 69.
[33] Aquest va ser un camp de concentració creat el febrer de 1939 pel govern Daladier per a internar republicans espanyols i no va ser tancat fins el 1945. També va tenir altres interns, com voluntaris estrangers, evadits detinguts, jueus i col·laboracionistes francesos amb els alemanys.
[34] MASÓ, Joana (2022). *Tosquelles. Curar les institucions.* Barcelona: Arcàdia, p.116.

psiquiàtric de Caors, és el final, perquè s'hi queden tancats de per vida, abandonats.[35]

En Francesc Vidal, la biografia del qual poden trobar en aquest web, ens va comentar que en aquest camp havia trobat a d'altres companys d'Esparreguera, una trentena, i la majoria d'aquests eren *del comitè* [36] i quasi tots no van tornar al poble.

Informants

En una primera biografia ens va ser impossible trobar informació directa dels familiars, de fet vam ser nosaltres que vam informar uns familiars llunyans sobre la deportació del seu parent, en Francesc Visa i Mercè Trujillo. Quan es va col·locar la llamborda (*stolperstein)* amb el seu nom l'any 2026, van ser aquests qui van presidir l'acte en representació familiar, mentre que nosaltres esperàvem poder contactar amb la família més directa a França. Finalment, van ser ells qui, en veure per les xarxes l'homenatge a l'avi, van contactar amb en Francesc Visa, familiar d'Esparreguera. Donem tants detalls perquè volem constatar la importància de publicar i compartir la recerca, que és la finalitat d'aquest web i també la del Memorial Democràtic. Així que, gràcies a Gwenaëlle Egea Salvato, neta de Josep Egea, per ajudar-nos amb algunes dades molt importants en aquesta investigació.

Aquest document, a més del treball d'arxiu, s'ha basat també en la informació extreta de: AAVV. *Livre-mémorial des déportés de France arrêtés par mesure de répression et dans certains cas per mesure de persécution 1940-1945.* París: Éditions Tirésias, 2004. *Pàg.III-1013* .

[35] Ibidem, p. 148. Conversa de Tosquelles sobre "L'Ecole de la liberté" amb diversos professionals de la medicina, on fa referència al camp de Setfonts.
[36] Es refereix a persones involucrades en la vida política i sindical local.